

narni stiski na Ogerskem tamošnji fin. minister ne more pogrešati zgube, ki bi navstala, ako se eena pri soli zniža. Zarad Magjarov moramo torej trpeti. Živinske kuge na Ogerskem ne zadušijo, ker nemajo enake ostre postave kakor mi, na zgubi smo mi; ogerska vlada ne spusti dobička iz prodaje soli, in na zgubi smo zopet mi!

Stroški za pridelovanje soli znašajo 3 milijone in 610.700 gld; prihodki pa nad 19 milijonov; zares lep znesek za drž. blagajnico, pa občutljiva zguba pri narodnem gospodarstvu!

V 87. seji se je volil odbor 15 udov, ki ima pretresovati Wildauerjev predlog, da se postava o šolskem nadzorstvu spremeni, t. j. da zgubijo deželni zbori in šolski sveti svoje pravice v tej reči. Federalisti desnega središča se niso te volitve vdeležili ter prepuščajo ustavakom, da poljubno svoj ustav prestopajo. —

Pri obravnavi proračuna za ministerstvo nauka in bogočastja so konservativci kakor liberalci ministra Stremayra precej hudo zasegali. — Dr. Razlag je izrekel željo, da bi na graškem vseučilišču vsaj nekatere stvari v slovensko-ilirskem jeziku se učile. — Čuditi se pa mora človek, ako sliši iz njegovih ust besede: „Jaz se ne bojim ponemčevanja, marveč tega, da se avstrijski Slovani v omiki zaverajo!“ Ali ni ravno ponemčevanje največja overa narodnej omiki Slovencev? — Čeh Kusi popisuje popolno zanemarjenje českih in moravskih Slovanov gledé visocih in srednjih šol. Še bolj bridko — pravi — je pa, ker smo prepričani, da sedanja vladna sistema narodnemu razvoju naravnoč nasprotuje, da tudi od večine drž. zbora pravičnosti proti Slovanom pričakovati ni. — Slovenec dr. Vitezič kaže žalostno stanje Slovencev na Istorskem. Teh ste dve tretjini, pa nemajo ne ene srednje šole; 3 so celó italijanske, ena pa nemška. V ljudskih šolah se šopiri laščina, ktere slov. mladež ne ume.

Vrli gornje-štajerski kmet Bärnfeind, kterege so pred govokom obsuli liberalni poslanci, ter pristopila tudi bližej njega ministra Depretis in Auersperg, je liberalni sistemi tako-le zasolil: „Jaz ne morem ministerstvu dovoliti 612.000 gld., ki jih tirja za plačevanje šolskih nadzornikov, ker ne spadajo ljudske šole pod oblast drž. zbora. Znamnja novih šol so: večji stroški, manjši vspehi, in pa pravna divjost mladine. Šola je postala strankarsko sredstvo liberalizma (na Slovenskem tudi nemčurske politike). Učiteljstvo se sčuje k sovraštvu proti cerkvi, nasledek je pa spačenje učiteljskega stanú... V sedanjih šolah se mladež veliko manj uči kot v prejšnjih. Sploh se tako postopa, kakor da je ljudstvo le zavolj učiteljev na svetu... Ljudstvu ne gre v glavo, odkod da ima vlada pravico, z liberalizmom ljudi siliti; dozdej so še otroci lastina starišev, pa ne liberalizma! Liberalna država se poteguje za ljudsko šolo le zato, ker se tukaj krščanstvo do korenine zatreti da!“ —

In tako so se opravičene pritožbe druga za drugo vrstile, od liberalne in nemčurske strani pa burke brile. Občudovati le moramo pogum in stanovitnost poslancev konservativne in federalistične stranke, da se vbijajo z ljudmi, o kterih so prepričani, da jim druga po glavah ne roji, kakor ščuvati proti kat. cerkvi, overati nje delovanje in pritiskovati slovanske narode. Nasproti tem ljudem je vsaka, še tako modra in prepričalna beseda bob ob steno, in najpametneje bi bilo, ko bi poslanci naše stranke pobožičnih počitnicah lepo doma ostali in v krepki besedi volilcem povedali, zakaj da ne morejo več v državnem zboru dragega časa tratiti.

Dopisi.

iz Maribora. (Volitev srenjskega zastopa.) Po precej živahni agitaciji in pri obče slabi vdeležbi so se volitve dné 18. t. m. dovršile. V 3. skupini jih je zmed 495 volilcev volilo samo 106; v 2. skupini izmed 261 volilcev 110 in v 3. izmed 480 volilcev 258. Voljeni so z večine prejšnji zastopniki, tudi g. dr. Reiser, med par novimi je tudi g. Bindlechner. Te volitve so pa v mnogem oziru prav mikavne. Ker sta od neke strani tudi Slovenca, dr. Radaj in dr. Srnec kot kandidata se priporočala, so razglasili nekteri malodušni „volilci“ pred volitvijo to-le svarilo v „Mb. Ztg.“: „Varujte se, da po vaših volitvah v srenjski zastop nemško lice mesta v nevarnost ne pride!“ Strašilo je pomagalo, Slovenca nista bila voljena. — Malodušneži niso pomislili, kako da so si s tem sami zausnico pritisloli. Če namreč mesto res skoz in skoz „nemško lice“ (deutschen Character) ima, zakaj se pa bojite, da se mu lice spremeni, ako par Slovencev v mestni zastop pride? Ne bojte se! Mariborski Slovenci so zadovoljni, da imajo mir pred vami!

Poslednji dan volitve, 18. t. m., so posestni Mariboržani „nemškega lica“ vse žile napeli, da se jim nepriljubljenec vrnil ni. Ta pa je Prusak Reuter, ki je po krepkem uporu propal, se pa tudi v kazini potem nad svojimi nasprotniki nekoliko pomaščeval. Zahvalé se svojim volilcem je rekel, kakor gre po mestu govoriga: „Protí meni so glasovali oni, ki v Moskovu škilé, potem oni, ki obračajo oči proti Rimu, slednjič pa birokrati!“ — Z gledanjem proti „Rimu“ zabavlja nekterim duhovnikom, ki so v prvem volilnem redu, ter so prišli v slednjem trenutku na pomoč, da je zmagal imenik zmerno-liberalnih kandidatov z „nemškim licem“. Kot luteran ne more g. Reuter vedeti, kakošen pomen da ima „Rim“ za katoličane; je toraj fraza brezumje! — Kar zadeva škiljenje v „Moskovo“, je tudi to neumna fraza, kajti katol. Slovenci ne pričakujejo rešenja iz Moskove, marveč iz Dunaja, kadar bo namreč Reuterjeva velikonemška stranka na cedilu ostala. Dvomimo

tudi, da bi bil kateri zmed liberalnih Slovencev zoper R. glasoval, kajti vrana vrani oči ne izkoplje. Slednjič je pa g. Reuter pri tej priliki celó pozabil na to, da je lansko leto, ko je cesarjevič Rudolf v Mariboru bil, prusaško zastavo bil pri svojem oknu prikazal in s tem v sitne zadrege prišel. Kdor pod stekleno streho biva, naj ne meče kamenja na bližnjega! Zapomnite si to, g. Reuter!

Iz mariborske okolice. (Seidl naša mōra.) [Konec]. Rajni župnik Otič, rojen Kamčan, je v oporoki sporočil toliko kapitala, da še zdaj (umrl je 1800) po škali 75 gold. obresti ostaja za pridne in poštene šolarje. Teh 75 gold. se razdeli v tri dele: prvi del mora dobiti mladež v Kamci, drugi del mladež pri sv. Križu in tretji del v gornji sv. Kungerti. Po vstanovnem pismu imajo le gg. župniki v Kamci pravico razdelitve onim šolarjem, ki se jim od učiteljev kot pridni priporočijo. Te pravice pa nima kamški srenjski predstojnik. Tudi to plačilno polo je pograbil g. Seidl, vzdiguje obresti in se šopiri pri razdelitvi kot ustanovnik! V Kamci in pri sv. Križu po tem takem Seidl tuje milosti deli, da bi ga ljudje zaradi tega spoštovali in nikdar ne pozabili, da je in hoče ostati poslanec — do smrti!

In kako deli večni poslanec te darove šolarjem? V Kamci še od preteklega šolskega leta ni nijeden nič dobil! Kedar se mu imena šolarjev predložijo, gleda, ali je oča od njegovega repa alj ne? Ako je oča pošten narodnjak, ne dobi otrok tega, kar mu po blagem namenu rajnega Otiča gre! — Kdo ima protipazbo, da se ustanova za šolarje vestno izvršuje? Nihčér, kajti Kamčani prepuščajo pri volitvah vse koristi — posestnikom iz Maribora! Sami so si krivi, da so tujci njih strahonje! Ljudstvo, ki ne posluša svojih pravih prijateljev, ki mu dobro hočejo, se mora po takih bridkih skušnjah zmodriti! Kdor tujcu pēto liže, se ne sme pritoževati, če ga tujec s pēto tudi peha!

Iz Slovenjgraške okolice 18. dec. (Epa na cerkvena svečanost.) Dolgo že tukajšnja okolica ni toliko duhovnega veselja uživala, kakor v pretekli osmini brezmadežnega spočetja D. Marije, ki se je pri Slovenjgraški mestni fari posebno slovesno obhajala. Na povabilo č. g. mestnega župnika prišel je preč. g. J. Valjavec duhovnih vaj vodit. Za mestjane bilo je premišljevanje v nemški besedi po dvakrat na dan. Pa tudi Slovenci v mestu in iz sosednjih župnij niso bili pozabljeni; vsaki dan je tudi za nje dvojno premišljevanje bilo.

Kdo bi bil mislil, da se bode pri tako slabem vremenu, v pozimskem času, tolikanj ljudstva duhovskih vaj udeleževalo? Prihajali so precej obilo tudi mestjani, ali pri slovenskih predigah je bila prostorna cerkev, v katero gre blizo 4000 ljudi, večidel natlačena. Poprek se lahko reče, da je te dni blizo 4000 ljudi (v mestni in pa v dveh sosednjih farnih cerkvah) sv. zakramente

prejelo. Takega vspeha nismo pričakovali. Bog daj, da bi se novo vzbujeni duh pobožnosti in ljubezni do cerkve in njenih naprav le dolgo ohranil!

Očitna zahvala gre za tó preč. g. J. Valjavcu, kteremu se ni pretežavno zdevalo, vsak dan štirikrat na prižnico stopiti, vrh tega pa še marljivo spovedovati. Ne manjša hvala gre pa tudi mestnemu župniku, č. g. Dr. J. Šucu, kteri se je neustrašeno lotil trudapolnega dela ter srečno dovršil pobožnost, čeravno so jo nekteri pisano gledali. Nam vsem bodo ti dnevi duhovnega ponovljenja dolgo v prijaznem spominu ostali.

Iz konjiškega okraja. (Nova razsodba zastran nedelj.) Nemški pisar neke srenje v tem okraju je zastran nedelj in praznikov tako razsodba izrekel, da je vredna razglašenja, ker prekrasno pojasnjuje, kako da se mnogokrat poselski red izvršuje.

Bilo je neko nedeljo pri neki podružnici konjiške dekanije drugo sveto opravilo. Neki gospodar ukaže svoji dekli doma ostati, ker je bila gospodinja bolena in ker ni nikogar drugega imel, da bi doma opravljal. Gospodar odide k božji službi. Po minoli božji službi pa zagleda gospodar svojo deklo z blizo 4letnim fantkom pri cerkvi ter njej ukaže hitro se vrtnoti domu. Ali glejte! dekla ni šla domu, temuč v bližnjo krčmo, kjer je z otrokom vred do pol devete ure zvečer ostala. V strahu zarad otroka gre gospodar v omenjeno krčmo dekle iskat in bi bil skoro tepen, ako bi ne bil hitro pet odnesel. Gospodar domu pridši jame deklo hudo kregati zarad nepokoršine in ker je otroka tako vpijanila, da se je po hiši kotál.

Drugi dan gre dekla svojega gospodarja zarad kreganja k župana tožit ter mu pravi, da noče več ostati v službi. Župan njej veli prihodnji četrtek kot na „Amtstag“ priti v „Gemeindekanzlei“ in tam tožiti gospodarja. Gospodar pride v „Gemeindekanzlei“ in razprava se začne. Med razpravo zaradni srenjski pisar, po rodu Nemeč, nad gospodarjem: „Der Sonntag gehört den Dienstbothen!“ In tako je gospodar zgubil pravdo, dekla pa je smela službo zapustiti ter se zdaj okoli potika. Ni treba povedati, kako da bi se morala v tem slučaju razsodba glasiti, samo to naj očeta župana očitno opomnim, da naj svojemu nemškemu pisarju pove: „Der Sonntag ist der Tag des Herrn“ (nedelja je dan Gospodov), ne pa poselsk dan!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor je odložen do 20. jan. 1875. V gospôski zbornici je v eni seji ves državni proračun in še obširna pokojninska postava za vojaštvo potrjena bila. Ker je za prihodnje leto 8 mil. 281.007 glđ. primanjkljeja, bi se vendar bilo splačalo, da „gospodje“ bolj na tanko številke v proračunu pogledajo. V poročilih o drž. zboru homo pokazali, kaj bi se lahko prihranilo. — Na dotično prošnjo dunaj-